

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.487/2013/4. szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Ruzsa György ügyvéd által képviselt felperesnek - a **(korm.tisztv.k neve)** kormánytisztviselők által képviselt alperes ellen államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a Gyulai Törvényszék 2013. június 12. napján kelt 12.P.20.166/2012/28. számú végzésével kijavított 2013. május 22. napján kelt 12.P.20.166/2012/25. számú ítélete ellen a felperes részéről 26. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés, míg az alperes Pf.II.20.487/2013/2. sorszámú csatlakozó fellebbezése alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 100 000 Ft (egyszázezer) Ft másodfokú perkoltséget.

A feljegyzett 585 000 (ötszáznyolcvanötezer) Ft fellebbezési és csatlakozó fellebbezési eljárási illetékből a felperes 577 000 (ötszázhetvenhétezer) Ft-ot köteles megfizetni az állami adóhatóság külön felhívására a Magyar Államnak, az ezt meghaladó 8000 (nyolcezer) Ft másodfokú eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

A felperes **(település 1. neve, ingatlan címe)** alatti méhészetéből 2011. szeptember hó 19. napján mintavétel történt, amely alapján a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal AD **(település 2. neve)-i** Kórbonctani és Bakteriológiai Laboratóriuma valamennyi minta tekintetében nyúlós költésrothadás fertőző állatbetegséget állapított meg. Az eljáró hatóság 2011. szeptember 29. napján becslési jegyzőkönyvet készített - amelyet a felperes átvett -, majd 2011. szeptember 30. napján 13.11/2769-1/2011. számon leölési határozatot hozott, amely alapján megtörtént a méhek, majd később a méhészethez használt eszközök megsemmisítése. A becslési jegyzőkönyv alapján az első fokon eljáró hatóság a 13.11/2769-4/2011. számú 2011. október 3. napján kelt határozatával a felperes javára 3 823 629 Ft összegű kártalanítást állapított meg, a határozat a felperes részére 2011. október 27. napján került kézbesítésre. Az elsőfokú határozat ellen a felperes 2011. november 2. napján fellebbezéssel élt, az iratok 2011. november 7. napján érkeztek a másodfokú hatósághoz, annak iktatására november 8. napján került sor.

A másodfokú hatóság az elsőfokú határozatot részben megváltoztatta, s a felperes részére fizetendő kártalanítás összegét 4 477 103 Ft-ra felemelte. E határozatot az elsőfokú hatóság 2012. január hónap 10. napján kézbesítette a felperes részére, amely a

közléssel vált jogerőssé és végrehajthatóvá. A határozat ellen közigazgatási úton további jogorvoslatnak helye nem volt, ugyanakkor a felperes jogszabálysértésre hivatkozással kérhette a határozat bírósági felülvizsgálatát. A felperes ez iránt kereseti kérelmet nem terjesztett elő, a jogerősen megítélt kártalanítási összeg 2012. február 22. napján került részére kifizetésre.

A felperes többször módosított keresetében 7 212 635 Ft megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Keresete indokaként előadta, az alperes ügyintézése során a határidőket nem tartotta be, így az elsőfokú határozatot 23 nap késedelemmel kézbesítette részére, míg a másodfokon eljáró hatóság a nélkül hosszabbította meg az ügyintézési határidőt, hogy arról őt értesítette volna, így a jogerős határozatot 26 nap késedelemmel vette kézhez. E mulasztás miatt csak tavasszal tudta pótolni a méhállományt, azt drágábban tudta megvásárolni, ezért az elpusztított 60 méhcsalád helyett 20 méhcsalád pótlására volt módja, így a 40 méhcsalád értékeként 1 600 000 Ft-ra tartott igényt. További 71 630 Ft kártérítési igényét arra alapította, hogy az áfa mértéke 2012. január 1. napjától 25 %-ról 27 %-ra növekedett, így 2012-ben a fenti összegű áfa-különbözetet kellett megfizetnie a méhcsaládok pótlása során. A nem pótolta 40 méhcsalád szaporulatával kapcsolatos kárát ugyancsak 1 600 000 Ft-ban, míg a méztermelés elmaradt hasznát 3 940 999 Ft-ban jelölte meg.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Érvelése szerint az eljáró hatóságok az eljárás idején hatályban levő közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. tv. (Ket.) szerinti ügyintézési határidők betartásával jártak el, így nincs olyan alperesi mulasztás, avagy magatartás, amellyel okozati összefüggésben a felperesnek kára keletkezett.

Az elsőfokú bíróság kijavított ítéletével a felperes keresetét elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az államnak az adóhatóság külön felhívása szerint 463 660 Ft illetéket. Határozata indokolásában kifejtette, a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata nem tekinthető rendes jogorvoslati fórumnak, következésképp az a körülmény, hogy a felperes közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránti pert nem indított, nem képezheti akadályát az alperes Ptk. 349. § (1) bekezdésén alapuló felelőssége megállapításának.

Az ügyintézési határidők vizsgálatával összefüggésben megállapította, a kártalanítási eljárás, így az ügyintézési határidő kezdő napja 2011. szeptember 30. volt, következésképpen a hatóság a Ket. 33. §-ában részletezett 30 napos ügyintézési határidő betartása mellett hozta meg elsőfokú határozatát, amelyet 2011. október 26. napján, azaz ugyancsak a 30 napos határidőn belül kézbesített a felperes részére. A felperesi fellebbezés előterjesztését követően az elsőfokú hatóság a Ket. 102. § (4) bekezdésében foglaltak betartása mellett terjesztette fel az iratokat a másodfokú hatósághoz, a másodfokú eljárás kezdő napja 2011. november 8. volt. Az eljáró hatóság vezetője a Ket. 33. § (7) bekezdése alapján a határidőt egy alkalommal 30 nappal meghosszabbíthatta, s miután a meghosszabbítás módjára vonatkozóan a Ket. rendelkezést nem tartalmazott, arról a hatóság a felperest nem volt köteles értesíteni. Rámutatott, hogy az ügy tárgyra, a megsemmisítendő állomány és eszközök nagy mennyiségére, továbbá a karácsonyi

ünnepekre és a meghosszabbított ügyintézési határidőre is figyelemmel, a másodfokú eljárás során sem történt határidő-túllépés. Kifejtette, nem vitatható, hogy az állomány leölésével, valamint az eszközök megsemmisítésével a felperest kár érte, „és a törvényi vélelem szerint minden károkozó magatartás jogellenes”, az alperest azonban mulasztás, felróható késedelem nem terheli, így a kártérítési felelősség alól sikeresen kimentette magát. Kiemelte, a 49 napos késedelem az alperesi magatartás felróhatósága esetén sem eredményezett volna a felperes számára kedvező döntést, miután az esetleges alperesi késedelem a felperes kárával okozati összefüggésbe nem hozható.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes fellebbezést, míg az alperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő. A felperes fellebbezésében az ítélet megváltoztatását, a módosított keresetnek helyt adó döntés meghozatalát kérte. Hangsúlyozta, kártérítési igényének alapját az ügyintézési határidő indokolatlan elhúzódásában jelölte meg, a kára ezzel okozati összefüggésben állt elő, így téves az az ítéleti megállapítás, miszerint a perben a kártalanítási eljárással kapcsolatos teljes kárának megtérítésére tartott igényt. Hangsúlyozta, az alperes eljárása során az elvárhatósági követelményeknek nem tett eleget, a felelősség alól nem tudta magát kimenteni. A perben az alperes elismerte, hogy a kártalanítási határozaton feltüntetett 2011. október 3-i dátum nem valós, a határozat ezen időpontra nem készült el, és nem nyert bizonyítást a perben, hogy a határozat meghozatalára és kiadására 2011. október 26. napján került sor. Mulasztott az alperes a másodfokú eljárásban is, a Ket. 71. § (1) bekezdése értelmében ugyanis az eljárás során felmerült kérdésekben - az ügy érdemétől eltekintve - a hatóság végzést bocsát ki, így a másodfokú eljárás határidejének meghosszabbításáról is végzéssel kellett volna rendelkeznie. Érvelése szerint a hatóság köteles tájékoztatni az ügyfelet az ügyintézési határidő túllépéséről, annak okáról, mindezek elmaradása az ügyfél jogainak súlyos sérelmével jár. Erre figyelemmel nem elegendő a határidő szóbeli meghosszabbítása, annak tényéről az ügyfelet tájékoztatni kell. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság bizonyítási indítványainak nem adott helyt, nevezetesen nem szerezte be a kártalanítási ügyirat iktatására vonatkozó teljes dokumentációt, abból ugyanis megállapítható lett volna, hogy a határidő-hosszabbítás az iktatókönyvbe feljegyzésre került-e. Hangsúlyozta, kizárólag szakértői bizonyítás útján lett volna tisztázható, hogy az alperesi késedelem a felperes kárával okozati összefüggésben áll-e, és ugyancsak méhészeti szakértelmet igénylő kérdés annak megítélése, hogy a méhcsaládok pótlása ősszel lehetséges volt-e, így az ezzel kapcsolatos elsőfokú ítéleti ténymegállapítások megalapozatlanok.

Az alperes csatlakozó fellebbezésében elsődlegesen a per megszüntetését, míg másodlagosan az érdemi rendelkezések helybenhagyása mellett az ítélet indokolása csatlakozó fellebbezésben foglaltak szerinti megváltoztatását kérte. Kiemelte, a felperes a pert olyan féllel szemben indította meg (alperes neve Élelmiszerlánc Biztonsági és Állategészségügyi Igazgatósága), amelynek nem volt perbeli jogképessége, így a Pp. szabályai szerint alperesi pozícióban nem szerepelhetett, ezért az elsőfokú bíróságnak - a per jelenlegi szakaszában - a pert a Pp. 158. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a Pp. 157. § a) pontja alapján meg kellett volna szüntetnie. Másodlagos kérelmében kiemelte, a méhek leölésére - az elsőfokú ítélet megállapításával szemben - a 2011. szeptember 30. napján kelt leölési határozat alapján került sor, míg

2011. szeptember 19. napján kizárólag a mintavétel történt. Téves emellett az elsőfokú bíróság megállapítása, amellyel a kártalanítási eljárás alatt tanúsított alperesi magtartást, azaz a méhek és az eszközök megsemmisítését jogellenesnek minősítette. Az eljárás lefolytatására, így a méhek leölésére is jogszabályi felhatalmazás alapján került sor, e tekintetben a hatóságnak mérlegelési jogköre nincs, ezért a károkozás jogellenessége fel sem merülhet. A felperes kára az alperes államigazgatási tevékenységi körén kívül eső okból, azaz amiatt keletkezett, hogy a méhek megfertőződtek, ezért azok megsemmisítése elkerülhetetlen volt. A kártalanítási eljárás során a hatóság kizárólag az aktuális piaci árat és a megsemmisített eszközök használati értékét veheti alapul, az eljárásnak nem célja a teljes kár megtérítése, ezért a kártalanítási összegben túl felmerült kárt a Ptk. 99. §-a alapján a tulajdonosnak kell viselnie. Emiatt hiányzik a károkozás jogellenessége, amelynek az ítélet indokolásából ki kell tűnnie, ezért annak pótlása nem mellőzhető.

A felperes fellebbezése kapcsán kiemelte, mind az első-, mind a másodfokú hatóság eljárása során a Ket-ben részletezett ügyintézési határidőket betartva járt el, nem volt olyan alperesi mulasztás, amellyel okozati összefüggésben a felperest kár érte. A kártalanítási eljárás lefolytatására vonatkozó ügyintézési határidő kezdő napja 2011. szeptember 30. napja volt, amelyhez képest az elsőfokú határozat meghozatalára és kézbesítésére határidőn belül sor került. Az ügyintézési határidő meghosszabbítása tekintetében sem terheli mulasztás, egyebekben az a körülmény, hogy erről külön végzést nem hozott, az ügy érdemére nincs kihatással, különös tekintettel arra, hogy a másodfokú eljárásban a felperes számára a kártalanítás összegét illetően kedvező döntés született. Lényeges emellett, hogy amennyiben készült volna az eljárási határidőt meghosszabbító végzés a másodfokú eljárásban, úgy annak időtartalmán ez a körülmény sem változtatott volna, miután az ügy összes körülményére, valamint a karácsonyi ünnepekre figyelemmel (2011. december 23-tól 2012. január 6-ig igazgatási szünet volt), a másodfokú hatóságnak nem lett volna módja korábbi időpontban meghozni határozatát. Emellett az eljárást meghosszabbító végzés elmaradása nem kirívóan súlyos jogszabálysértés, így az kártérítési felelősség megállapítására nem vezethet.

A fellebbezés és a csatlakozó fellebbezés egyaránt **alaptalan**.

Az alperes csatlakozó fellebbezésében pergátló kifogást terjesztett elő a per megszüntetését kérve arra hivatkozással, hogy a felperes a per alperesét tévesen jelölte meg, az alperesi pozícióban levő fél perbeli jogképességgel nem rendelkezik, ezáltal nem perelhető. Álláspontja azonban téves. A Pp. 64. § (2) bekezdése módot ad a felperes részére, hogy ha a pert nem az ellen indította meg, akivel szemben az igény érvényesíthető, a bíróságtól kérje az általa utóbb megjelölt személy alperesként történő megidézését és a korábbi alperes perből való elbocsátását. A felperes kereseti kérelmében a alperes neve Élelmiszerlánc Biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóságát jelölte meg alperesként, azt azonban, hogy az alperes személye téves, már az elsőfokú eljárásban felismerte, azt a bíróságnak bejelentette, így az elsőfokú bíróság a 16. sorszám alatti végzésével az eredeti alperest a perből elbocsátotta és megállapította, hogy a per alperese a alperes neve. E végzés ellen a peres felek fellebbezést nem terjesztettek elő, a határozat jogerőre emelkedett, így már az ítélet meghozatalának időpontjában

egyértelmű volt az alperes

Pf.II.20.487/2013/4. szám

- 5 -

személye. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróságnak a jogvita érdemét illetően ítélettel kellett határoznia, az alperes által megjelölt eljárási okból a per megszüntetésének nem volt helye, az alperes ezt érintő csatlakozó fellebbezése alaptalan.

A jogvita érdemét érintő felperesi fellebbezés az alperes Ptk. 349. § (1) bekezdésén alapuló kártérítési felelősségének megállapítására irányult arra hivatkozással, hogy az alperes a közigazgatási eljárás lefolytatása tekintetében reá irányadó határidőt túllépte, és ezzel okozati összefüggésben őt (a felperest) kár érte.

A közigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősség megállapítására a Ptk. 349. § (1) bekezdésében írt speciális és a Ptk. 339. § (1) bekezdése szerinti általános feltételek együttes megvalósulása esetén kerülhet sor (BH1995. 403.). Eszerint a közigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette (BH1996. 469.), továbbá, ha fennállnak az általános vétkességi felelősség feltételei is, azaz a károkozó jogellenes magatartása, ezzel okozati összefüggésben a kár bekövetkezte, és a károkozó a felróhatóság alól nem tudta kimenteni magát.

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. tv. (Ket.) 33. § (5) bekezdésében foglaltak alapulvételével a perbeli esetben a kártalanítási eljárás lefolytatására vonatkozó ügyintézési határidő kezdő napja 2011. szeptember 30. volt, amelyhez képest a Ket. 33. § (1) bekezdése alapján az eljárást 30 napos ügyintézési határidőn belül kellett lefolytatni. Ez azt jelentette, hogy e határidőn belül kellett meghozni a kártalanítás tárgyában a határozatot és intézkedni annak postára adásáról. E 30 napos határidő tekintetében nincs jelentősége annak, hogy azon belül az egyes eljárási cselekmények foganatosításához a hatóságnak mennyi időre van szüksége, a lényeg az, hogy a határozat meghozatala, illetve annak postára adása a Ket. hivatkozott előírásainak megfelelően. A periratokból kitűnően az elsőfokú közigazgatási határozat meghozatalára a fenti határidőn belül sor került, a határozat 2011. október 26. napján postázva lett, vagyis valamennyi releváns eljárási cselekményt a jogszabályi határidőn belül foganatosította az elsőfokú hatóság, így mulasztás nem terheli.

Ezzel szemben helytállóan hivatkozott a felperes arra, hogy a másodfokú eljárás lefolytatására nem a Ket. szerinti határidőn belül került sor, illetve az alperest a határidő meghosszabbításával kapcsolatban mulasztás terheli. Tény, hogy a felperes fellebbezése 2011. november 7. napján érkezett meg az elsőfokú hatósághoz, az iratok 2011. november 8. napján kerültek felterjesztésre, így a másodfokú eljárás 2011. november 8. napján vette kezdetét. A Ket. 33. § (7) bekezdése szerint a 30 napos ügyintézési határidőt az eljáró hatóság vezetője további 30 nappal meghosszabbíthatja. Kétségtelen, hogy a hivatkozott jogszabály - eljárás idején hatályos - rendelkezése nem tartalmazott előírást a meghosszabbítás módját és annak eljárási rendjét illetően. Nem fogadható el azonban az alperes védekezése, nevezetesen, hogy a perbeli esetben az ügyintézés határideje szóban került meghosszabbításra. Konkrét jogszabályi előírás hiányában is egyértelmű ugyanis, hogy az eljárás menetét lényegesen érintő körülményeket, intézkedéseket dokumentálni kell, mellőzhetetlen, hogy azoknak a közigazgatási iratokban is fellelhető

írással nyoma legyen. Ennek hiányában a jogszabályban előírt szigorú határidők betartása nem lenne számon kérhető, az esetleges mulasztások utólagos igazolása a felelősség

- 6 -

alóli kibújást eredményezhetné, a garanciális szabályok a gyakorlatban nem érvényesülhetnének. Az alperes másodfokú eljárása során keletkezett iratok a határidő meghosszabbítását illetően feljegyzést nem tartalmaznak, így megállapítható, hogy a 30 napos ügyintézési határidő nem került betartásra. Ez pedig az alperes részéről olyan súlyos eljárási szabálysértést valósít meg, amely - az egyéb törvényes feltételek fennállása esetén - megalapozhatta volna a kártérítési felelősségét. A felperes kára és az alperes mulasztása közötti okozati összefüggés, mint a kártérítési felelősség további nélkülözhetetlen feltételének fennállása azonban nem állapítható meg az alábbiakban kifejtendőkhöz szerint.

A felperes a mulasztás következtében felmerült kárát abban látta megvalósulni, hogy a kártalanítási eljárás késedelmes lefolytatása miatt 2011. őszén nem tudta a leölt méhcsaládokat pótolni. Érvélete azonban téves. Nem vitás, hogy a fellebbezés előterjesztésére a már hivatkozottak szerint 2011. november 7. napján került sor, a másodfokú eljárás 2011. november 8. napján vette kezdetét, így a Ket. 33. § (1) bekezdése alapján a másodfokú hatóságnak határozatát 2011. december 8. napjáig kellett volna meghoznia. Ez azonban nem jelenti azt, hogy eddig a időpontig a felperes a kártalanítás összegét is kézhez kaphatta volna. Annak kiutalása ugyanis a közigazgatási eljárástól elkülönült, azt nem az alperes foganatosította, ennek kapcsán az alperes feladata csupán a jogerős határozat továbbítására korlátozódott, következésképp nem volt ráhatása arra, hogy a felperes a kártalanítási összeget mely időpontban kapja kézhez. A periratokból kitűnően a kártalanítás kifizetésére több, mint egy hónappal a másodfokú határozat meghozatalát követő időpontban került sor, azaz ha az alperes 2011. december 8-ig határozatát meghozza, a kártalanítás kifizetésére ténylegesen ez esetben is csak 2012. januárjában került volna sor. Lényeges, hogy a 2011. decemberi, illetve a 2012. januári időpont egyaránt téli időszaknak minősül, így a felperes ősszel abban az esetben sem tudta volna a kártalanítási összeg felhasználásával a leölt méhállományt pótolni, ha a kártalanítási határozat meghozatalára, postázására és a kifizetést foganatosító szervhez való továbbítására 2011. december 8. napjáig sor kerül. Erre figyelemmel az ítélet tábla - az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétben - az alperes jogellenes és felróható mulasztása és a felperest ért kár közötti okozati összefüggés hiányára tekintettel nem látott módot az alperes kártérítési felelősségének megállapítására.

Az alperes csatlakozó fellebbezésében sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság tévesen minősítette az elsőfokú hatóság magatartását jogellenesnek a méhállomány leölését illetően, ezért kérte az elsőfokú ítélet indokolásának helyesbítését. Az elsőfokú ítélet azonban nem tartalmaz olyan ténymegállapítást, amelyből a fenti alperesi magatartás jogellenességére lehetne következtetni, az elsőfokú bíróság ítélete 3. oldalának 6. bekezdésében csupán egy elméleti megállapítást tett annak kapcsán, hogy minden károkozó magatartás jogellenes. Kétségtelenül félreérthetővé teszi az ott megfogalmazottakat az, hogy mindezt az állomány leölésével, az eszközök megsemmisítésével hozza összefüggésbe azáltal, hogy azokat egy mondatba foglalja, álláspontja azonban egyértelmű a tekintetben, hogy az állatok és a méhészeti felszerelés

megsemmisítésével összefüggésben alperesi mulasztás nem volt megállapítható. Csupán megjegyzi az ítéletábra, helytálló az alperes ennek kapcsán kifejtett érvelése, nevezetesen, hogy a méhállomány leölése során jogszabályi felhatalmazás alapján járt el,

Pf.II.20.487/2013/4. szám

- 7 -

a jogszabályi rendelkezések pedig kizárják e tekintetben az alperesi magatartás jogellenességét.

Minderre figyelemmel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét - a fentiekben kifejtett indokolásbeli eltéréssel - a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezés és a csatlakozó fellebbezés egyaránt megalapozatlannak bizonyult, ugyanakkor a felperes pervesztessége a másodfokú eljárásban nagyobb arányú volt, ezért a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján kötelezte az ítéletábra a felperest pervesztességével arányos mértékben az alperes - 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése szerint megállapított - fellebbezési eljárási költségeinek viselésére.

A fellebbezés sikertelenségére tekintettel a feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket a Pp. 78. § (1) bekezdése és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a felperes köteles viselni, míg az alperes csatlakozó fellebbezéséhez kapcsolódóan feljegyzett fellebbezési eljárási illeték az alperes személyes illetékmentességére is tekintettel az 1990. évi XCIII. tv. 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján az állam terhén marad.

Szeged, 2013. november 14.

Dr. Szeghő Katalin sk.	Bereczkyné dr. Lengyel Nóra sk.	Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
a tanács elnöke	előadó bírő	táblabírő